

זה הדדדדד

زوهديرك ZO HADEREKH

גיליון 5, 1 בפברואר 2017

הם הורסים

'הם הורסים ואסחנו בונים', אמר ח"כ איימן עודה בתגובה לצווי ההריסה לקרוונים שהוצבו באום אל-חיראן עבור המשפחות שנותרו ללא קורת-גג

"הם הורסים ואנחנו בונים בתים, זה עם שרוצה לחיות בכבוד" - הדגיש ח"כ עודה. התושבים סיפרו שיותר מעשר ניידות משטרה ועשרות שוטרים הדביקו את צווי ההריסה על הקרוואנים שנתרמו לכפר כדי להלין, בעיצומו של החורף, את אלה שבתיהם נהרסו.

בדיון שנערך בוועדת הפנים של הכנסת, ביום שני (30.1), הסביר ח"כ דב חנין (חד"ש, הרשימה המשותפת) את עיקרי בעיית הבנייה של הציבור הערבי: "הממשלה מקדמת הריסת בתים תוך התעלמות מוחלטת מהסיבה, משורש הבעיה. אין אדם בעולם שרוצה שביתו ייהרס ואיש אינו רוצה לפגוע בביטחון משפחתו ולבנות בלי רישיון. שאלת המוצא בדיון הזה היא, מדוע כל כך הרבה אנשים בונים בלי רישיון? באוכלוסייה הערבית אנשים בונים בלי רישיון - כי לא נותנים להם לבנות עם רישיון; כי אסור להם לבנות כל עוד אין תכניות מתאר. ומי אשם בזה שאין תכניות מתאר? המדינה. ומי משלם את המחיר? האזרחים הערבים".

עוד הוסיף ח"כ חנין: "לא במקרה היה כאן מנכ"ל משרד ראש הממשלה. הוא הגיע לדיון הזה כדי להמחיש לכולנו שהחוק להרחבת הריסות הבתים הוא ה'בייבי' האישי של ראש הממשלה. וראש הממשלה הזה - כעומק החקירות שלו, כך גודל החורבן שהוא מנסה להמיט על כולנו".

הלווייתו של יעקוב אבו אל-קיעאן, תושב אום אל-חיראן שנורה למוות בעת הריסת הבתים בכפרו (צילום: אקטיביסטיילט)

הפגנות בשבת בתל-אביב ובסכנין

בשבת הקרובה, 4 בפברואר, נקבעו שתי הפגנות נגד הריסת בתים והמדיניות הגזענית של ממשלת הימין. בשעות הצהריים - תהלוכה בעיר סכנין ביוזמת ועדת המעקב העליונה של האזרחים הערבים; ובמוצ"ש, בשעה 19:00 - עצרת והפגנה ברחוב אלנבי פינת המלך ג'ורג' בתל-אביב (כיכר מגן דוד - בכניסה לשוק הכרמל). בין השותפים להפגנה בתל-אביב: חד"ש-מק"י, מרצ, סיכוי, יוזמות קרן אברהם, עומדים ביחד, זזים, מועצת הכפרים הבלתי מוכרים בנגב, גבעת חביבה, המטה למאבק בגזענות, שכנים של שלום, קהילות יד ביד, אג'יק ושתי"ל.

פקחים של מנהל מקרקעי ישראל יחד עם אנשי יחידת יואב של המשטרה, המתמחה בדיכוי הערבים-בדואים בנגב, הוציאו ביום ראשון (29.1) צווי הריסה לקרוואנים שהוצבו בסוף השבוע בכפר הלא-מוכר אום אל-חיראן שבנגב.

הקרוואנים הוצבו בכפר הבדואי במקום הבתים שנהרסו לפני כשבועיים. יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), אמר כי הקרוואנים נקנו "בעזרת תרומות נדיבות מאנשים רבים ברחבי הארץ". יצוין שחברי בנק"י (ברית הנוער הקומוניסטי), ותאי הסטודנטים של חד"ש, התגייסו באופן פעיל כדי לגייס את התרומות שאפשרו את רכישת הקרוואנים.

אוי ווי, יש שלא מאמינים באלוהים

"הכסף הוא האלוהים הגדול ביותר בתקופתנו, למרות שגם בו אני לא מאמין".

(דן פילץ - בעליו של דיזנגוף סנטר, Ynet, 20.1)

בית ספר למינהל עסקים ע"ש אליעזר פישמן

"תעבוד תמיד עם כסף של הבנק. לא צריך לעולם להחזיר אותו – רק לשלם את הריבית".

(דה מרקר, 25.1)

בנק ישראל בעל הלב הרחב: דואג לבנקים

"המוסדות הפיננסיים חשופים לסיכון הנשקף מירידות חדות במחיריהם של הדירות ושל הנכסים הפיננסיים, נכתב בדו"ח של בנק ישראל. עוד לפי הדו"ח, הירידות המדוברות עלולות להתרחש אם משקים מרכזיים בעולם יגלו למיתון נוסף, או שתתערער יציבותם הפיננסית, מה שעלול להדביק גם את המשק הישראלי".

(ישראל היום, 25.1)

המומחה

"ראש היחידה הארצית לאכיפת דיני התכנון והבנייה במשרד האוצר, עורך הדין אבי כהן, האחראי על אכיפת בנייה בלתי חוקית בישראל, מתגורר במאחז הבלתי חוקי פלגי מים מצפון להתנחלות עלי. לעלי ולסביבותיה מעולם לא הוסדרה תכנית מתאר, כיוון שהיא כוללת פלישות נרחבות לקרקע פרטית של פלסטינים".

(הארץ, 20.1)

דברים בשם אומרם

ביילין קורא להתגייס למען... טראמפ

"זו אינה השעה לשיקולים קטנוניים, ובוודאי לא להתנהג לאפשרות לומר 'אמרתי לכם'. העולם אינו יכול להרשות זאת לעצמו. גם מי שלא רצה בטרומפ, גם מי שלא האמין כי בחירתו אפשרית, יצטרך עכשיו לתרום להצלחתו".

(מנהיג מוצ לשעבר יוסי ביילין, "ישראל היום", 20.1)

אלוהים הקשיב לקריאתו של ביילין

"לנשיא ארה"ב החדש, טראמפ, יש עבודה מרובה: לעשות שלום בעולם. הנשיא היוצא עשה הרבה תקלות וקלקולים כדי להכשיל אותו. הילארי ואובמה קיבלו את שוק חייהם כשטרומפ עלה, יש להם כאב שלא יעזוב אותם שנים רבות, יד ה' בדבר. לנשיא החדש טראמפ, יהיה קשה בחצי השנה הראשונה ואחר כך הכל יזרום. הפלא הגדול שהוא מאמין בקדוש-ברוך הוא בעיניים עצומות! כל מה שישר ואמיתי – הוא עושה".

(הרב ניר בן ארצי, "כיכר השבת", 20.1)

מכתבים למערכת

לזכרו של הוגה הדעות צאדק אל עזם

עם מותו של הוגה הדעות הסורי, המרקסיסט צאדק אל עזם, המאמר הראשי בגיליון ינואר של הירחון בשפה הערבית לספרות ולתרבות "אל-אצלאח" הוקדש לזכרו. אל עזם נפטר בגלות בברלין בחודש דצמבר האחרון. הוא הותיר את חותמו בחשיבה הביקורתית בכל העולם הערבי ותרם תרומה מרכזית לביקורת כלפי תפקיד הדת בחברה. בשל כך הוא הועמד לדין במולדתו.

צאדק אל עזם, שנולד ב-1934, היה פילוסוף. סיים את לימודי הדוקטורט באוניברסיטת ייל ושב לסוריה כדי לשמש מרצה ואף הקים את המחלקה לפילוסופיה באוניברסיטת דמשק. כהוגה דעות מרקסיסטי הוא כתב שני ספרים שהשפיעו רבות: "הביקורת העצמית אחרי התבוסה" (בעקבות מלחמת יוני 1967) ו"ביקורת החשיבה הדתית".

אל עזם נכלא לראשונה ב-1970 ובעשורים הבאים הוא נאלץ לצאת לעיתים תכופות מסוריה, וללמד באוניברסיטאות ידועות, בגלל הרדיפות.

את הגיליון, מס' 10 כרך 15, ניתן להשיג באמצעות פנייה לת.ד. 445, ערערה 3002600. מינוי שנתי לירחון: 250 שקל.

**מופיד סידאוי
ערערה**

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל:
zohaderekh@gmail.com
או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפ 6126102

חמישים שנה לכיבוש הקולות

יום של חול בית המשפט הצבאי

יוי צורי וניצה אמינוב, פעילות מחסום-ווטש, מדווחות מבית המשפט הצבאי בכלא עופר שליד רמאללה, ינואר 2017:

"פלסטיני מעזרייה שנעצר ומואשם בכניסה ללא היתר (שב"ח) יושב כבר תשעה ימים בכלא. ב-12 בינואר ניתנה החלטה על שחרורו בערבות בהפקדה כספית וערבות צד ג' של אזרח ישראלי. התביעה הגישה ערר. והנה היום, עוד לפני שהתחיל הדיון, הסנגור, עו"ד עבדאללה מראר, ניגש לעצור ששמו חוסאם עבדו, ומסר לו שבלילה אביו נפטר. ממש אין צורך לציין שהאיש פרץ בבכי מר.

לדיון הגיע פלסטיני אזרח ישראלי ותושב ירושלים ומסר שהוא מוכן לערוב לו. הדיון התקיים בפני השופט סא"ל עזריאל לוי שהחליט כי ערבות צד ג' של בעל תעודת זהות ישראלית מספיקה להבטחת התייצבותו של הנאשם לכל הליך משפטי. השופט הבהיר בהחלטתו כי יש לשחרר את העצור בהקדם האפשרי וללא תנאי נוסף.

האם יש צורך לחזור שוב על המנטרה שהאיש רק מחפש איך לפרנס את משפחתו?

בפני אותו שופט, באולם הארכות המעצר, הובאו לדיון לפחות 6 קטינים – בגילאים מ-14 ועד 16. איננו יכולות לדווח על הדיונים עצמם. נציין רק כי לא נכחו בני משפחה. עורכי הדין הסבירו לנו כי פעמים רבות בדיון הראשון, המתקיים זמן קצר אחרי המעצר, המשפחות עדיין לא יודעות על הדיונים".

מפעלי ים המלח, צילום: ויקיפדיה

על ייבוש ים המלח וקופת המדינה

המרוץ לזיכיון הבא לייבש את ים המלח נפתח - האם ישאר מה לחסל?

מאת תמר קצירי

משאירה את המשך הטיפול בנושא למחליפה, רוני חזקיהו, שייכנס בימים אלה לתפקידו.

יש להניח כי עבודת החשבת כללה גם את העלויות הרבות הצפויות למדינה כתוצאה מהאסון האקולוגי המתרחש בים המלח. במסגרת "הסכם הקציר", אמורים היו מפעלי ים המלח לממן את הטיפול בעליית מפלס המים בחלקו הדרומי של ים המלח. אך ביצוע ההסכם נדחה פעמים רבות ובחוסר שקיפות מקומם. "מאחר שעל פי המתווה החדש של הפרויקט יידחו ההשקעות בגינו בשנים רבות, יצברו הנכסים הקבועים שיירכשו לשם כך פחת מועט עד תום תקופת הזיכיון. עקב כך תחויב המדינה לשלם למפעלי ים המלח, על פי שטר הזיכיון וההסכם, סכומים הגבוהים בהרבה מהסכומים שהייתה אמורה לשלם", כתב מבקר המדינה.

מטר מים כדי לשנות, ועוד שליש למיליונים

ים המלח משלם את מחיר משק המים של כל מי שחי בישראל, בפלסטין, בסוריה ובירדן. צרכני המים לאורכו של הירדן ומקורותיו שתו את המים שאמורים היו לזרום לים המלח, אולם חשוב לבחון את צדקתה של הטענה; מפלס ים המלח יורד בערך ב-1.2 מטר בשנה. נניח שכ-30 סנטימטרים מהים יורדים בגלל שאיבת המים לטובת יצור האשלג (רוב ההערכות גבוהות יותר), המשמעות היא שים המלח מאבד מטר בשנה כדי שכמעט 20 מיליון איש ישתו או יאכלו (המים נשאבים גם לחקלאות), ועוד 30 סנטימטרים כדי להעשיר את קבוצת בעלי המניות בכלל.

למפעלים יש יתרונות כמו העסקה של אלפים בנגב. אבל בשורה התחתונה, ובמיוחד לקראת מועד פקיעת תוקף הסכם הזיכיון של כימיקלים לישראל בשנת 2030, על הממשלה לחשוב על המשמעות של המשך השאיבה מהים. לאור מצבו הקשה של ים המלח וההון שעשתה החברה ממשאבי הטבע של המדינה, יש לתמחר באופן שונה לחלוטין את הזיכיון - תמחור שיביא בחשבון את הנזקים האדירים שגורמת ההתייבשות, את רווחתם של תושבי הנגב לטווח הרחוק ואת כדאיות ההפרטה לאור לקחי העבר.

ב-17 בינואר הודיעה החשבת הכללית במשרד האוצר מיכל עבאדי-בויאנג'ו שהיא ממליצה למדינה לצאת למכרז על הזיכיון לים המלח בשנת 2030, השנה בה יפוג הזיכיון הנוכחי. להמלצה זו של עבאדי-בויאנג'ו אין משמעות מעשית, כיוון שאת ההחלטה בנושא היא העבירה למחליפה בתפקיד, אך ההמלצה מסמנת את נקודת הפתיחה למירוץ על הזיכיון הבא בים המלח.

למעשה, החברה כימיקלים לישראל (כיל) דרשה מהמדינה כבר לפני שנתיים להיכנס עמה למשא ומתן על תנאי הזיכיון העתידיים. החברה טענה כי משיקולי ודאות עסקית עליה לדעת, האם בכוונת המדינה להמשיך את ההתקשרות עמה ובאילו תנאים, ואף העמידה כתנא להשקעותיה הבטחה להמשך הזיכיון. החברה ביקשה לדעת מה יקרה אם המדינה תחליט שלא להאריך את הזיכיון, ומה יהיה שווי הנכסים שלה לצורך סיום ההתקשרות, או במילים אחרות – בכמה תפצה אותה המדינה על ההשקעות שביצעה במהלך השנים.

מכרה זהב לעופרים

כדי להבין את החשיבות של חברת כיל לעסקיו של עידן עופר ולפיכך גם את החשיבות שיש לסוגיית המשך הזיכיון בים המלח על כיל ועל עסקי הקבוצה בכלל, צריך להסתכל בנתונים הבאים: מאז שנת 2000 ועד היום חילקה כיל דיבידנדים בהיקף של כ-29.6 מיליארד שקל לבעלי המניות שלה. מתוכם, חלקה של החברה לישראל של עידן עופר עמד על כ-15.3 מיליארד שקל. ההשקעה בכיל יצרה לחברה לישראל רווח לפני מס של כ-23.4 מיליארד שקל.

במכתב ההמלצה ששלחה החשבת הכללית לשר האוצר משה כחלון נכתב, כי "קיום הליך מכרזי הוא הדרך הנכונה למימוש מקסימלי של חלק הציבור במשאבי הטבע באזור ים המלח" במכתב הודיעה עבאדי-בויאנג'ו כי השלימה את עבודתה בנושא הערכת שווי הנכסים של כיל, אך היא

הזאת עם מצפון נקי למרות כל הלחץ החברתי. כל הכבוד לתמריות. מאיתנו תקבלו את כל התמיכה".

במקביל ביקרה ח"כ עאידה תומא-סלימאן אצל סרבנית המצפון תמר אלון בכלא 4. לאחר הביקור אמרה: "היום שתי הסרבניות תמר אלון ותמר זאבי מרצות את יומן ה-62 בכלא הצבאי בגין סירובן להתגייס. במקביל, פושעי המלחמה והשנאה יושבים במשרדיהם הממוזגים בממשלה. שתי הסרבניות הן נקודת אור באווירת החושך השורר מסביבנו, אווירה רויית שנאה ופחד. אני בטוחה שבסוף המערכה הן ינצחו את סוהריהן, ופושעי המלחמה יועמדו לדין".

שבוע קודם לכן (19.1) ביקר ח"כ דב חנין אצל תמר אלון בכלא 4, ואמר: "פגשתי צעירה מרשימה וערכית שאינה רוצה ואיננה מסוגלת להתכחש לצו מצפונה. יותר מחמישים ימי כלא לא שינו את עמדתה ואין שום טעם בהמשך כליאתה. אני קורא לצבא לשחרר את סרבניות המצפון לאלתר ולהכיר בזכות לסירוב מצפוני. לא הסירוב המצפוני של המיעוט הוא המאיים על החברה, אלא דווקא הנכונות לצייתנות בלתי-מצפונית של רבים".

זאבי ואלון נכנסו לכלא לראשונה בנובמבר, חודשים בודדים לאחר שחרור סרבנית המצפון תאיר קמינר, שיאנית זמן הכליאה לסרבנית. כעת תמר ותמר מרצות את תקופת המאסר הרביעית שלהן, שעד סופה ירצו 74 ימי כליאה.

להפגנת תמיכה בסרבניות - ר' עמ' 8

אין להפריד בין דמי מזונות לחזקת הגיל הרך

הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, בראשות ח"כ עאידה תומא-סלימאן, קיימה בשבוע שעבר דיון בנושא ההשלכות הכלכליות והחברתיות של דין אזרחי לדמי מזונות לילדים. לדבריה "הסדרי דיני האישות במדינת ישראל מתבססים על חקיקה דתית וזה מלכתחילה יוצר אי שוויון בין האזרחים. החוק אינו חל בצורה שווה על כלל האזרחים, אלא מפלה לפי מגדר ודת. חקיקה זו מקשה לחולל בה שינויים מהותיים המחויבים מכורח המציאות המשתנה. במקרים רבים במערכות אלה ייצוגן של הנשים וקולן מוחלש ואף מודר, מצב הפוגם בהליך. יש לזכור כי טובת הילד וזכויותיו מעל לכל, וכי דמי המזונות הם חלק מהאחריות ההורית, אך לא כולה. אני מקווה להגיע למצב של חקיקה שוויונית יותר, המאפשרת קיום בכבוד".

לדברי ד"ר ענת הרבסט מאוניברסיטת בר אילן: "בשני העשורים האחרונים גירושין הפכו נחלת קבוצות מוחלשות, כך שזוגות אלו נחלשים, משאבי הזוג מדלדלים ואי השוויון בחברה גובר. מחקר במדינות שונות מצביע על ירידה אקוטית בהכנסות משקי הבית של אימהות וילדיהן, לעומת אבות, בעקבות גירושין".

עו"ד מוריה כהן-בקשי, נציגת משרד המשפטים, אמרה: "אנו נמצאים בתהליך של עבודה על הצעת חוק ממשלתית בנושא התמיכה הכלכלית לילדים. נקודת המוצא שלנו היא הילד ואחריות שני ההורים כלפיו – טיפולית וכלכלית. ישנה בחינה של נושא האחידות בין כלל אזרחי ישראל ונושא בתי הדין הדתיים. זהו נושא מורכב ואנחנו רוצים להיות פתוחים וקשובים לכל הצדדים, אך קיימת הבנה ברורה ומוכנת לאחידות ולצמצום הפערים בין ילדים מדתות שונות ואזורים שונים בארץ. כאשר לנושא חזקת הגיל הרך, אנו מודעים לחשיבותו והוא אכן קשור ושולב בנושא המזונות, אך בעת הזאת לא הצלחנו לקדמו בשל מאזן הכוחות הפוליטיים".

בניה בהתנחלויות כהסחת דעת מסוכנת

"בסיכום בין שר הביטחון אביגדור ליברמן, וראש הממשלה בנימין נתניהו, הוחלט לאשר בנייה של כ-2,500 יחידות דיור ביהודה ושומרון" – כך נמסר (24.1) ממשרד הביטחון. זאת, על מנת "לאפשר מענה לצרכי דיור והמשך שגרת חיים. מרבית היחידות ייבנו בגושי ההתיישבות כמאה מתוכן בבית-אל, בהתאם להתחייבות לבג"ץ, ובשכונת היקב למפוני מגרון, בהתאם להתחייבות ממשלות קודמות". במקביל יביא השר ליברמן לאישור הקבינט הקמת אזור תעשייה לניצול הפועלים הפלסטינים בסמוך לכפר תרקומיא. ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת) הגיבה להחלטת ממשלת הימין, ואמרה כי מדובר ב"כניעה לסחיסת המתנחלים, עבירה על החוק הבינלאומי ופגיעה קשה בהחלטה 2334 של מועצת הביטחון". "דוגלי הסיפוח בממשלת נתניהו חושבים שעם כניסת ממשל חדש בבית הלבן נפתח להם חלון הזדמנויות לעבירה על החוק הבינלאומי, כאשר שום ממשל חדש בארה"ב לא יהפוך בנייה בהתנחלויות ללגיטימית", הדגישה.

גם תנועת "שלום עכשיו" תקפה את הודעת ראש הממשלה ושר הביטחון בדבר אישור 2,500 יחידות דיור בשטחים הפלסטיניים הכבושים. מהתנועה נמסר: "נתניהו, בניסיון נואש להסיט את הדיון מפרשות השחיתות ומהביקורת מימין על התנהלותו בצוק איתן מוביל את ישראל למציאות של מדינה דו-לאומית. את מחיר הספין השקוף של נתניהו ישלמו אך ורק אזרחי ישראל".

ח"כים של חד"ש ביקרו את הסרבניות הכלואות

חברי הכנסת איימן עודה, דב חנין ועאידה תומא-סלימאן (חד"ש, הרשימה המשותפת) ביקרו בשבוע החולף אצל סרבניות המצפון תמר זאבי ותמר אלון, המרצות בימים אלה את תקופת מאסרן הרביעית על סירובן להתגייס לצבא.

עודה ביקר (26.1) אצל הסרבנית תמר זאבי, הכלואה בכלא 6. בתום הביקור אמר: "בין הים של חיפה להר הכרמל הם שמו כלא צבאי ששמו כלא 6, ובו עצורה כעת סרבנית מצפון ששמה תמר זאבי. ביקרתי אותה היום כדי לעודד אותה, ישבנו ושוחחנו בתא המעצר. הנערה הצעירה הזאת בת 19 אמרה לי עם חיוך שברירי שהיא מסרבת לשמש כדלק להמשך כיבוש העם הפלסטיני, ושהיא עושה את המצווה

דיוקן ההשכלה הגבוהה הניאו-ליברלית

דיון של 'אקדמיה לשוויון' באוניברסיטת תל-אביב

עלי תולת, יו"ר ועד עובדות הניקיון באונ' ת"א (צילום: "זו הדרך")

תל אביב, התייחס להתארגנות של הסטודנטים לכלכלה בכל העולם בעקבות משבר לימודי הכלכלה – תולדה של המשבר הקפיטליסטי שהחל בקיץ של 2007.

א"ד

הסגל הזוטר באוניברסיטאות דורש חידוש ההסכם הקיבוצי

בכנס "אקדמיה לשוויון" שנערך בשבוע שעבר באוניברסיטת תל-אביב השתתפה נטלי לוי, דוקטורנטית מהחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, יו"ר ועד הסגל הזוטר באוניברסיטה. היא הודיעה כי הסגל הזוטר באוניברסיטאות (תל-אביב, ירושלים, בן גוריון, חיפה, בר אילן והטכניון) עומד לשוב למאבק עקב סירובה של הנהלות המוסדות להשכלה גבוהה להתחיל במו"מ לחתימה על הסכם קיבוצי חדש. "פנינו להנהלות על מנת להתחיל במו"מ, כי תוקפו של ההסכם הקודם פג, אבל קיבלנו תשובה מהירה וקצרה ובתמציתה המילה 'לא'", סיפרה.

לדבריה, ארגון הסגל הזוטר מייצג כ-4,000 עובדי הוראה וגמלאים בקמפוס שברמת אביב "וזהו ציבור העובדים הגדול המהווה כמחצית מסגל ההוראה, ויחד עם עובדי הניקיון, המקופח ביותר". לוי הדגישה כי נקודה מרכזית בדרישות הסגל הזוטר עומדת הדרישה לביטחון תעסוקתי: "לא ייתכן שנפוטר כל שנה, לא נדע האם אני לומדים בשנת הלימודים הקרובה ובאיזה היקף... יש מרצים המועסקים כך שנים רבות – אף עשרים שנה ברציפות".

לוי פנתה לסגלים הנוספים באוניברסיטה, הבכיר והמנהלי, כדי שיתמכו במאבק הסגל הזוטר ההולך וקרוב ושיתחיל עם פתיחת הסמסטר השני, בחודש מארס הקרוב.

התארגנות המרצים מן השמאל, "אקדמיה לשוויון", קיימה בשבוע שעבר (24.1) דיון באוניברסיטת תל-אביב בנושא האוניברסיטה הניאו-ליברלית. כדברי המארגנים, "מדברים על מצוינות ומטפחים העסקה פוגענית. מדברים על רב-תחומיות ומקוריות, אבל הלחץ הוא לייצל את ההוראה, למשטר את המחקר ולאכוף משמעת נאו-ליברלית". ד"ר ענת מטר הציגה את "אקדמיה לשוויון" בפני אולם שהיה גדוש סטודנטים ומרצים ואמרה: "זהו ארגון שמאל הדוגל בשוויון במובן העמוק: תנאי העסקה ועבודה, מאבק בכיבוש ולמען השלום, מערכה על אופי ההשכלה הגבוהה".

ד"ר הילה דיין, מרצה לסוציולוגיה ומדע המדינה ביוניברסיטי קולג' באמסטרדם ומראשי "אקדמיה לשוויון", שרטטה את דמותה של האוניברסיטה הניאו-ליברלית ודיווחה על המאבק שנפתח לפני שנתיים באמסטרדם נגד עקרונותיה. לדבריה, "במדינה הליברלית המסורתית הייתה הפרדה בין השוק למדינה ולחברה. בעידן הניאו-ליברלי, השוק מקיף את כל מגזרי החברה, הכל הפך סחורה, לרבות השכלה הגבוהה". "הכל שוק", הדגישה, "אבל אין שוק חופשי. אנו בשלב אחר של ההתפתחות הקפיטליסטית והמילה 'הון אנושי' הפכה למושג מפתח... האוניברסיטאות קיימות מאות שנים וייצרו ידע שלא למטרות רווח. עתה, הידע הוא סחורה ונמכר למטרות רווח".

לדבריה, הכיוונים הנוכחיים של התפתחות ההשכלה הגבוהה הם שניים: "המודל הטכנוקרטי" בשירות ההון בו מלמדים בעיקר ניהול עסקים, היי טק ומשפטים; ו"מכללות האליטות", בהן מתקיים רישות חברתי וכלכלי בין בני מעמד בעלי ההון.

עלי תולת, עובד קבלן, יו"ר ועד עובדות הניקיון באוניברסיטת תל אביב וחבר הנהגת "כוח לעובדים", סיפר באריכות על תנאי הניצול של עובדי הניקיון המועסקים באמצעות חברות קבלניות במוסד האומר על עצמו שהוא "בעלי אחריות חברתית". הוא הדגיש שאחת מחברות הקבלניות בקמפוס, הפסיקה מזה מספר חודשים לשלם את ההפרשות לפנסיה ולקרן השתלמות והעובדים נערכים להיאבק על זכויותיהם. פרופ' עודד גולדרייך, מדען מחשב ומרצה בחוג למתמטיקה ומדעי המחשב במכון וייצמן, התייחס בדיון לאופני עמדתם של מרצים וחוקרים באקדמיה. לדבריו, ההנהלות החלו למדוד את הפעילות האקדמית כ"תפוקות מחקר" – בדומה למדידת "שטח הניקוי" שמבצעים עובדי הניקיון באוניברסיטה.

פרופ' גולדרייך סבור שאין כל עניין בתוכן המחקר או בתרומתו, אלא בעיקר בכמות הפרסומים ובייחוד באיזה כתבי עת הם פורסמו. על כך העיר ד"ר שאול סתר, מרצה לספרות ותיאוריה באוניברסיטת תל אביב, בצלאל ומכללת ספיר; "וחשוב מכל שהעבודות ייכתבו בשפת הקודש האוניברסיטאית – קרי: השפה האנגלית". לדברי ד"ר סתר האקדמיה הישראלית היא "אקדמיה פרובינציאלית שהיא חיקוי עלוב של האקדמיה האמריקאית... זו אקדמיה שלא קשורה למקום הזה ולתושביו". הוא קרא למרצים להיאבק בצורה פעילה נגד הדגם הניאו-ליברלי בהשכלה הגבוהה.

עמרי בללי, סטודנט לכלכלה בתואר השני ופעיל ב"מגמה ירוקה" ובפורום הסטודנטים ללימודי כלכלה באוניברסיטת

נבחרו מפני שהן נרשמו בחוק מהתקופה שאחרי פיגועי 11 בספטמבר 2001, והצו יכול היה לחול עליהן בקלות. זאת אף על פי שמבצעי פיגוע מגדל התאומים היו בעיקר מסעודיה ובאל-קאעידה היו מצרים רבים. טרוריסטים מוסלמים יצאו ממדינות המפרץ, מאפגניסטן ומפקיסטן, מצ'צ'ניה ומטורקיה, כמו גם מצפון אפריקה ומארצות אירופה המערבית ואפילו מאוסטרליה. ברור שטרואמפ הוציא מהרשימה את המדינות שהוא חפץ ביקרן – בעלות הברית שלו: סעודיה, המפרציות, טורקיה ומצרים, למשל.

הצו שהוצא היה גורף, לא הבחין בין נושאי גריין-קארד הזכאים לתושבות קבע בארצות הברית, סטודנטים באוניברסיטאות, מועסקים בארצות הברית, מבקרים לארה"ב בעלי אזרחות כפולה של אחת משבע המדינות, וממדינות שמהן מותר להיכנס לארה"ב. מאות נעצרו בארצות הברית עם הגיעם, ולמרות שהייתה בידיהם ויזה – סורבו כניסה. אלפי מוסלמים הנמצאים בארצות הברית חוששים לצאת את ארה"ב לעסקים או לביקורי משפחה מחשש שלא יוכלו לחזור.

אבל עיקר ניזקו של הצו של אינו האופן הכאוטי בו הוצא. האפקט החשוב ביותר של הצו הזה הוא בכך שהוא מסמן את כל המוסלמים כמסוכנים וכחשודים בטרור. הצו הזה הוא 'צו-שנאה כללי' איסלמופובי. בין אם אנחנו מסכימים ובין אם לאו, ארצות הברית היא המעצמה הראשונה בעולם. היא נותנת את ה'בון-טון' לגבי מה מותר ומה יאה. אם ארץ ההגירה מספר אחת בעולם סוגרת את שעריה למה שהונגריה למשל, או ישראל, לא יעשו כמו ארה"ב? צריך לראות את מהלכו של טראמפ על רקע עליית הימין בעולם ובעיקר באירופה, כשהמאפיינים העיקריים של הגל הימני הנוכחי הם הקסנופוביה והאיסלמופוביה – שני גילויים של גזענות.

טראמפ יוצר עבור הימין מודל הזדהות. הוא משדר מיד עם כניסתו לתפקיד פרוטקציוניזם כלכלי ושנאת זרים כמודל לחיקוי. לא במקרה התחולל שלושה ימים אחרי הצו רצח של מתפללים מוסלמים במסגד בקוויבק שבקנדה.

וזה רק המתאבן. המנה של השבוע הראשון. את כל הרוע הזה הפיל עלינו טראמפ רק בעזרת צווים נשיאותיים, בטרם התחיל בפעילות סדירה של נציגיו במוסדות הבינלאומיים ובחקיקה בקונגרס. שיטת הממשל האמריקאית מבוססת על בלמים ואיזונים: הקונגרס מחוקק את החוקים, בתי המשפט מפרשים את החוקים והנשיא והרשות המבצעת אמורים ליישם את החוקים. למרות שכל הנשיאים השתמשו בצווים הם הופעלו בעיקר בתקופות מלחמה או בזמני חירום.

טראמפ משתמש בצווים בקצב מוגבר מנשיאים לפניו. הם מתאימים לסגנון ה'בוס' המוריד פקודות לעובדים ולאופיו האוטוקרטי. צווים אפשר לעצור בעזרת פניה לבתי המשפט או דרך השגת רוב בקונגרס.

המאבק בצווים של טראמפ התחיל גם הוא השבוע. אם בשבוע שעבר היו הפגנות ענק בארה"ב ובעולם, השבוע, נוסף להמשך ההפגנות (רבות מהן בשדות תעופה בהן עוכבו מוסלמים), נכנסו לזירה גם ארגוני זכויות אדם. שופטים בכמה מדינות של ארה"ב עצרו את הצו הנשיאותי שלא נתן להיכנס לאנשים עם גריין-קארד ווויזות. המאבק ההמוני נגד טראמפ יגבר, וסביר שיביא לניסיונות לדכא את ארגוני זכויות האדם ואת תנועות המחאה שיצמחו. מדאיג חסרונה של מפלגה שתרכז את המאבק. ההבדל בין פופוליזם לפאשיזם הוא בעיקר באלמות, שטרם ראינו מתפרצת מצד הממשל. תגובה ציבורית רחבה, שמתחילה להתגבש בארצות הברית, עשויה למנוע את האלימות החזויה הזאת, ולהקשות על טראמפ במימוש מטרותיו המובילות לאסון.

צו-שנאה כללי

מאת אבישי ארלין

בראשית היה הלגלוג על האיש דונלד טראמפ ועל ה'מניירות' שלו, על דיבורו שאינו תקין-פוליטית ועל תרחויו המדון שהוא מלכה סביבו. אמירותיו המיוזגניות, האיסלמופוביות והגזעניות נתפסו כסיסמאות בחירות מצ'ואיטיות שאין לו כוונה אמיתית לקיימן. הזלזול באיש, בשקריו, בריב המתמיד שלו עם התקשורת, בהפכפכנותו ובחוסר ניסיונו הפוליטי הובילו לאין-ספור ספקולציות ולפסיכולוגיה בגרוש לגבי אישיותו ויכולתו למשול. אך טראמפ מפתיע: עוד בטרם התארגן צוותו ואושרר בידי הקונגרס, הוא פתח את עידן נשיאותו בבליץ של צווים נשיאותיים ושל פיטורים במחלקת המדינה. בתוך שבוע מכניסתו לתפקיד הצליח, בהלם, לבדל את עצמו מקודמו אובמה ו'לצרום' בתודעה את השינוי העומד לחול ב'סדר-היום' הפוליטי הפנימי בארה"ב וב'סדר-היום' העולמי.

באיבחת חתימה על צו, ביטל טראמפ את תכנית הבריאות הממלכתית המינימלית שהדמוקרטים ואובמה הצליחו לחוקק במאבק של שנים רבות; עצר את המימון לתכניות התומכות בזכות הפלות חוקיות שהתנועה לשוויון הנשים נאבקה למען מסוף שנות השישים; ביטל את הסכמי הסחר שהיו אמורים להרחיב את הגלובליזציה הניאו-ליברלית וחדש את הנחת צינורות נפט הפוגעים בסביבה. ההצהרה בדבר בניית חומה בגבול מקסיקו ומימונה בהטלת מכסים על יצוא מקסיקאי לארה"ב גורמת חששות כבדים לגבי עתיד היחסים עם ארה"ב גם בקרב מדינות אחרות, שהן יצואניות גדולות לארה"ב – סין וגרמניה. טראמפ גם הורה והוציא לפועל פעילות קרקעית של צבא ארה"ב בחימן נגד אל-קאעידה, מקדם "אזורי בטחון" בסוריה ועצר את המימון שקצב אובמה ברגע האחרון לרשות הפלסטינית.

אולם ההלם העיקרי שספג העולם השבוע מידי טראמפ היה הצו הנשיאותי בדבר איסור הכניסה לארצות-הברית, בינתיים למשך 90 יום, של תושבי שבע מדינות מוסלמיות: לוב, עיראק, איראן, סודן, סומליה, סוריה ותימן. מדינות אלה

ועונה קשות בידי המשטרה החשאית. כמו כן, הוא נבחר למועצת העיר קזבלנקה וכיהן בתפקיד בין 1976 ל-1983. לוי גם ערך שבועונים קומוניסטיים בערבית ובצרפתית. במשך שנים רבות. מ-1988 כיהן כמנהל המוזיאון של יהדות מרוקו. לוי כתב מספר ספרים על תולדות יהדות מרוקו. הגדיר את עצמו כמרוקאי-יהודי, קומוניסט ואנטי-ציוני. אגב, כותרת האירוע שנערך בשבוע שעבר בכאר-שבע הייתה: "קודם כל מרוקאי".

בשנות ה-90 עמד בראש הפלג השמאלי במפלגת הקדמה והסוציאליזם (לשעבר המפלגה קומוניסטית), הודח יחד עם חבריו מהוועד המרכזי, והיה לחבר מן המניין. הפלג הזה, בניגוד לעמדת המפלגה, תמך בזכות ההגדרה העצמית של העם הסהראוי בשטח שנכבש על ידי מרוקו ב-1975 – בעבר מושבה ספרדית. הוא גם צידד בטיפוח התרבות הברברית (אמזיג) המקומית.

באחד הראיונות הארוכים שערכו עמו בשנים האחרונות, הדגיש שחרף עמדותיו האנטי-ציוניות ותמיכתו בהקמת מדינה פלסטינית בגבולות 67, "אין לנו כל עניין ליצור קרע עם הישראלים ממוצא מרוקאי, בייחוד עם אלה השומרים ומטפחים את שורשיהם".

לוי נאבק כל חייו נגד ההקצנה הדתית – כולל האסלאמית – ובשל כך קיבל איומים על חייו. לדבריו, "המאבק נגד ההקצנה הדתית הוא פוליטי ולא דווקא דתי. אנו מרוקאים, אבל בהיסטוריה של מרוקו ושל העם מרוקאי ישנן שתי דתות מרכזיות: האסלאם והיהדות. אני מכבד את אמונתם הדתית של כל האזרחים, אבל בתנאי שהדת משמשת כלי כדי לקדם את הדיאלוג, ושהיא לא מטפחת את האלימות, הרצח או אי-הסובלנות. אני לא יכול לשמוע את הקריאות להרוג את היהודים' הנשמעות מפי גורמים אסלאמיים מסוימים ולשתוק. האמת היא שרוב העם אינו מחזיק בעמדות אנטישמיות".

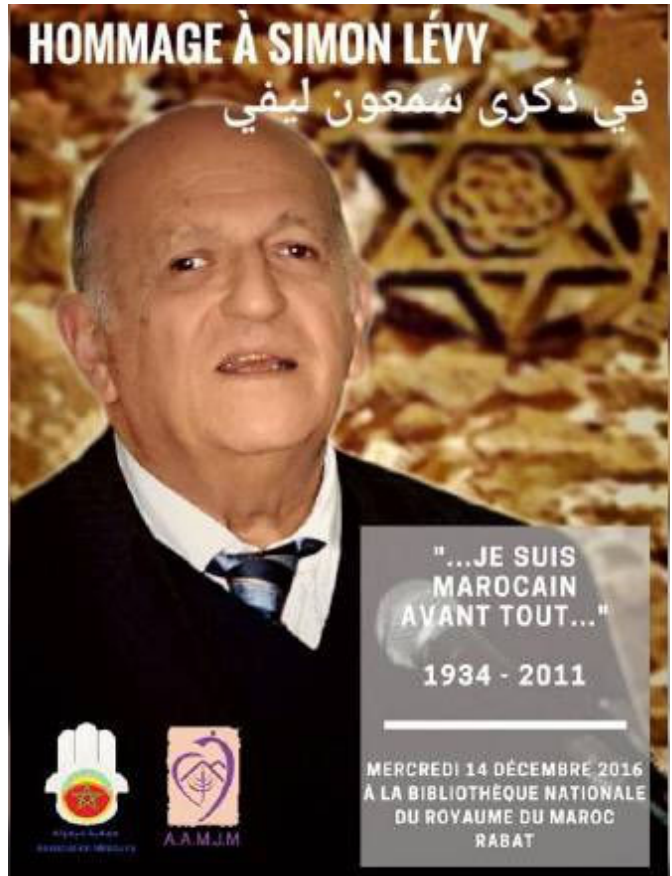
בדיון שנערך בשבוע שעבר התייחס יונס אבדור, דוקטורנט מרוקאי באוניברסיטת בן-גוריון, לפועלו של לוי והגדיר אותו "מורי". הוא שירטט קווים לדמותו של מי שהגדיר כ"קומוניסט, פטריוט ויהודי". באירוע הוקרן סרטו התיעודי של הבמאי יונס לעראוי על חייו של לוי ופועלו. הפעיל המזרחי הוותיק ראובן אברג'יל הוסיף דברי הסבר לפועלם של מנהיגים יהודים קומוניסטים רבים שפעלו במדינה הצפון-אפריקאית: אברהם צרפתי (שישב 17 שנה בכלא), אדמונד עמרם אלמליח, הסופר והמשורר ציון אסידון ואחרים.

לדברי ד"ר אורית ואקנין-יקותיאלי, הערב לזכרו של סימון לוי נערך "נוכח ההשתקה של הממסד בישראל של אותם הקולות במזרח שלא מתיישרים עם הנרטיב הציוני. וכאשר עוסקים ביהדות המזרח, כמו בוועדת ביטון, עוקרים ממנה את שורשיה הערביים".

מורשתו של שחאתה הארון

בפתח הכנס שנערך באוניברסיטת בן-גוריון התייחס פרופ' יורם מיטל לדמותו של הפעיל הקומוניסטי המצרי היהודי עו"ד שחאתה הארון, שנפטר ב-2001. בדומה ללוי, הארון פעל לשמירת מורשתם של יהודי ארצו.

הארון שהה תקופות ארוכות בכלא, בייחוד בעת משטרו של ג'מאל עבד אל נאצר, ועד מותו המשיך בפעילותו הקומוניסטית. בתו, מגדה הארון, היא כעת ראש הקהילה היהודית הקטנה של קאהיר. עו"ד הארון היה מתנגד חריף לציונות, ופרופ' מיטל סיכם את הגותו במילותיו: "אני מצרי ולכן אני נשאר".

הזמנה לאירוע מחווה לסימון לוי שנערך בספריה הלאומית של מרוקו בדצמבר האחרון

ערב עיון באונ' בן גוריון

סימון לוי

קומוניסט, מרוקאי ואנטי-ציוני

ערב עיון לזכרו של המנהיג הקומוניסטי המרוקאי סימון (סימו) לוי נערך (25.1) במחלקה ללימודי המזרח התיכון של אוניברסיטת בן גוריון בנגב.

עשרות סטודנטים, מרצים ותושבי העיר לקחו חלק בערב, שנושאו היה מי שהקדיש שנים רבות מחייו לחקר יהדות מרוקו ואף הקים את המוזיאון למורשת יהודי מרוקו בקזבלנקה – המוזיאון היחיד בעולם הערבי המוקדש לקהילות היהודיות בנות אלפי השנים.

לוי נפטר ב-2011 בבירת מרוקו, רבאט, בגיל 77 לאחר מחלה קשה. נולד בפז ב-1934, נאבק למען עצמאות מרוקו מ-1953 וכעבור שנה הצטרף לשורות המפלגה הקומוניסטית. הוא גם כיהן כמזכ"ל האיחוד המרוקאי של העובדים, פדרציית האיגודים המקצועיים.

בחייו הפוליטיים הארוכים היה לוי מראשי התאחדות הסטודנטים של מרוקו בשנות ה-50 ולאחר מכן ממנהיגי הסתדרות המורים בין 1958 ל-1970. לוי נעצר מספר פעמים

יורים משקרים ומסייתים

יום לאחר התקיפה עבר ח"כ עודה לבקשתו בדיקה פורנזית במכון לרפואה משפטית על ידי ד"ר מאיה פורמן, וממצאי הבדיקה הסופיים התקבלו מוקדם יותר היום. על פי ממצאי הבדיקה הפורנזית הפציעות של ח"כ עודה מתיישבות עם פגיעות הנגרמות מירי של קלעי ספוג. לגבי הפגיעה בראשו של ח"כ עודה נקבע באופן ברור שהיא אינה יכולה להיות תוצאה של פגיעת אבן, כפי שנטען ע"י המשטרה."

עוד נכתב: "ממצאי הבדיקה הפורנזית הועברו היום למח"ש ויבדקו במסגרת התלונה של ח"כ עודה שהגישו הוועד הציבורי נגד עינויים ומרכז עדאלה.

עודה הגיב לממצאי הבדיקה ואמר: "היום חשפנו שקר נוסף במסכת השקרים של המשטרה והשר הממונה בכל הנוגע לפינוי הברוטלי של הכפר אום אל-חיראן. המשטרה יודעת שהתנהלות הנפשעת שלה היא שהובילה למותם של שני אנשים, ולכן עוסקת מאז בהפצת שקרים ודיסאינפורמציה בניסיון לכסות על הכשלים החמורים בהתנהלותה. נמשיך להיאבק לחשיפת האמת ולזכותם של אנשי אום אל-חיראן לחיות בכבוד על אדמותיהם."

עוד הוסיף עודה: "לא נוותר על חקירת הריגתו של יעקוב אבו אלקיעאן ועל חשיפת האמת מאחורי כל שקרי המשטרה. אני חוזר וקורא להקמת ועדת חקירה ממלכתית ועצמאית לבדיקת האירועים מרגע קבלת ההחלטה לפנות את הכפר עם שוטרים חמושים בנשק חי, תוך בדיקת התנהלות המשטרה במהלך הפינוי האלים עצמו, ועד למערך הפצת השקרים של המשטרה והמשרד לביטחון פנים. התנהלות זו, מתחילתה ועד סופה, מלמדת אותנו שוב כי המשטרה מתייחסת לאזרחים הערבים כאל אויבים ולא כאל אזרחים."

עודה הפצוע אוחז בכדור ספוג שנמצא בזירה ביום האירועים באום אל-חיראן (צילום: זו הדרך)

מסכת השקרים של המשטרה והשר לביטחון פנים גלעד ארדן (הליכוד), סביב האירועים באום אל-חיראן ממשיכה להיחשף. הריסות הבתים בכפר הבדואי בנגב, ב-18 בינואר גבו את חייהם של המחנך יעקוב מוסא אבו אל-קיען והשוטר ארז עמדי לוי, ובהן נפצע יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה.

בהודעה שיצאה ביום ג' (30.1) מלשכתו של עודה נכתב: "ביום רביעי, 18.1, במהלך מחאה נגד הריסות בתים בכפר אום אלחיראן, יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה הותקף על-ידי שוטרים ונפגע בראשו ובגבו מירי כדורי ספוג וזאת לאחר שעניו רוססו בגז פלפל."

מסרבות - רשת סרבנות פוליטית

מזדהים עם תמר זאבי, תמר אלון ועתליה בן אבא המסרבות להתגייס לצבא הכיבוש

שלוש הסרבניות יגיעו לבקו"ם בתל השומר, תמר ותמר יצהירו על סירובן בפעם החמישית, ועתליה תגיע כדי להצהיר על סירובה לשרת בפעם הראשונה

מול הבקו"ם בתל השומר, יום ב', 6 בפברואר, ב-10:00 לפרטים נוספים והסעות - ראה אתר מק"

חד"ש - יפו

מפגש עם יו"ר הרשימה המשותפת

ח"כ איימן עודה

על המאבקים בחזית הכיבוש, הריסות הבתים, ההסתה הגזענית, הגזירות הכלכליות ושאר ההיבטים של מדיניות הממשלה והמאבק בה

יום ד', 1 בפברואר, 19:30

מועדון חד"ש יפו, השקמה 3, עג'מי

מפגש בבאר שבע

על תקווה, על העתיד ועל שותפות, עם

ח"כ דב חנין

יום ה', 2 בפברואר, 18:30

בפאב "ביאליק 26", ביאליק 26, ב"ש

מועדון הקולנוע בגדה השמאלית

קרב בגן עדן - קרלוס רייגדאס

2005, מקסיקו (ספרדית עם תרגום לאנגלית)

אחרי ההקרנה תתקיים שיחה עם נדב לפיד

מוצ"ש, 4 בפברואר, 20:00

אחד העם 70, תל אביב